

Лесьний Віталій Андрійович

студент гр. ФМСм-11, ФФО, ЗУНУ, м. Тернопіль

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гуцул І. А.

ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Для України одним з головних векторів розвитку може стати трансформація інституційних та організаційно-економічних процесів, а саме: створення нових інвестиційних можливостей; вдосконалення організаційно-економічних та управлінських можливостей органів державної влади; вираховування запитів сьогодення, що мають місце в митній політиці, та мають бути закріплені у нормативно-правових актах. Але можливим етапом розвитку сучасної економіки, як на національному, так і на міжнародному рівні, є також зростання політичного чинника, що визначає особливості міжнародних зв'язків та міжнародної торгівлі. Тому визначення основних теоретико-методичних засад митної політики має розглядатися з урахуванням ефективності комплексу інструментів, які впливають на конкурентоспроможність національної економіки. Також вагомою ролі набуває застосування торгово-економічних санкцій, що впливає на інтенсифікацію пошуку нових ринків збуту, нових партнерів та логістичних схем.

Наразі основними економічними інтересами митної політики є:

1) сприяння транзиту. Приведення транзитних процедур у відповідність до «Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами» сприятиме спрощенню процедури оформлення товарів та суттєвому скороченню часу на здійснення митних процедур в режимі транзиту. Водночас запровадження єдиного адміністративного документа та введення «нової комп'ютеризованої транзитної системи» сприятиме підвищенню ефективності контролю за здійсненням переміщень товарів та транспортних засобів через кордон.

2) збільшення товарообігу та пасажиропотоку при перетинанні митного кордону. Збільшення товарообігу, перш за все сприятиме збільшенню надходжень до державного бюджету. Операції, які підлягають оподаткуванню товарів, які ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України зазначено у ст. 374 Митного кодексу України, цією ж статтею визначені і операції, які звільняються від оподаткування митними платежами.

3) полегшення процедури здійснення міжнародної торгівлі. Так, з метою сприяння динамічному розвитку національної економіки завдяки масштабному зростанню присутності України на зовнішніх ринках наприкінці грудня 2017 року Кабінетом Міністрів України було схвалено «Експортну стратегію України («дорожньої карти» стратегічного розвитку торгівлі) на 2017-2021 роки». Український експорт складається переважно із сировини (останнім часом продукція агропромислового комплексу, металургійної та хімічної промисловості та мінеральної сировини становила 70% експорту), що свідчить про неефективне використання ресурсів та ставить українську економіку в залежність від коливань цін на світових ринках, і містить потенційні ризики для економічної і соціальної стабільності [1]. Саме тому, виникає необхідність полегшення процедури здійснення міжнародної торгівлі.

4) зниження частки неякісних товарів на внутрішніх та зовнішніх ринках,

що перетинають митний кордон України. Протягом останніх років в Україні відбувається поступова втрата вітчизняними виробниками багатьох сегментів внутрішнього та зовнішнього ринку товарів, що пов'язано з відсутністю диверсифікації структури товарів та їх невідповідності вимогам до якості та асортименту. Державною програмою розвитку внутрішнього виробництва було передбачено ряд заходів стосовно кожного сектору національної економіки, зокрема це стосувалось структурної модернізації промисловості, як то: нарощування експортного потенціалу, пріоритетний розвиток вітчизняних підприємств – експортерів продукції високого ступеня переробки та виробників імпортозамінної продукції; здійснення кардинальної модернізації виробництва та розвиток наукоємних галузей; диверсифікація галузей промисловості, розширення номенклатури кінцевої продукції високої якості, тощо.

Проте, зниження частки неякісних товарів на внутрішніх та зовнішніх ринках – є принциповим питанням у забезпеченні продовольчої безпеки, що має досягатися шляхом: підвищення якості і безпечності продуктів дитячого харчування; посилення державного контролю з метою недопущення обігу сортів рослин, заборонених для поширення у зв'язку із загрозою життю і здоров'ю людей, стану навколишнього природного середовища, заподіяння шкоди тваринному і рослинному світу; обмеження застосування хімічних речовин у рослинництві та стимуляторів росту у тваринництві; підтримання мікробіологічної безпеки продовольчих товарів, посилення санітарного, фітосанітарного та ветеринарного контролю (зокрема товарів, що ввозяться на митну територію України); підвищення вимог до дотримання стандартів або технічних умов виробництва харчових продуктів, тощо.

5) морально-етичний зміст. Маємо на увазі неприпущення ввезення на територію України продукції з низьким морально-етичним змістом, що пропагує міжнаціональні конфлікти, сепаратизм, порочить державні чи релігійні символи, має порнографічний характер, тощо.

б) розробка заходів щодо боротьби з контрабандою товарів. Серед заходів боротьби можна виокремити такі як:

- необхідність облаштування державного кордону України сучасним обладнанням для захисту від незаконного перетину на всій лінії протяжності, оснащення пунктів спостереження засобами моніторингу, зв'язку, сигналізації;

- раціоналізація процесу митного оформлення транспортних вантажів шляхом зменшення кількості бюрократичних процедур, шляхом використання спеціалізованого обладнання та програмного забезпечення;

- оптимізація ставок мита для товарів в межах однієї товарної позиції;

- декриміналізація окремих аспектів контрабанди шляхом легалізації деяких видів діяльності, що мають низький рівень суспільної небезпеки;

- стимулювання процесів соціально-економічного розвитку прикордонних територій України на засадах розбудови фінансової, ринкової, дорожньо-транспортної інфраструктури, створення в їх межах технологічних бізнес-парків, венчурних та інноваційних фондів;

- робота з кадровим складом Державної прикордонної служби та Державної митної служби України у напрямку підняття професійних якостей, формування високих моральних та етичних цінностей.

- сприяння розвитку кінологічної служби та застосування пошукових методик виявлення наркотиків, заснованих на міжнародному досвіді;
- встановлення жорсткого громадського контролю за діями митних та прикордонних органів;
- спрощення процедури митного оформлення товарів;
- забезпечення аналогами наркотичних засобів для тренування кінологічних команд, а не заміниками, які за запахом відрізняються від оригіналів речовин.

7) вдосконалення митного законодавства. Подальшим напрямком вдосконалення має стати приєднання України до багатосторонніх митних угод, що б суттєво спростило та дозволило скоротити час на митне оформлення у відповідних режимах; та підвищило б ефективність контролюючої функції контролюючих органів під час імпорту на територію України товарів (продукції). Надзвичайно важливим питанням залишається вдосконалення системи справляння податків та зборів, які сплачуються при здійсненні операцій з імпорту на митну територію України товарів.

Митну політику варто окреслити як наявну систему політико-правових, економічних, організаційних та інших заходів, метою яких є імплементація внутрішньо- та зовнішньоекономічних відносин країни, для того щоб вона була конкурентоздатною на глобальному ринку. Митна політика - є однією з перших форм регулювання торгових відносин з іншими країнами[2].

Отже, імплементація митної політики має реалізовуватися у напрямках: вдосконалення економіки залучаючи найбільш інноваційні компанії у світі; створення економічного середовища для оновлення зовнішньоекономічної спеціалізації країни; підтримка наукоємних галузей; розширення географічної структури імпорту та експорту, забезпечення найкращих умов для українських компаній; уніфікація митного тарифу відносно країн-членів ЄС, куди наразі прямує Україна. Трансформація геополітичного ландшафту і формування вигідних економічних відносин між країнами виступають рушійною силою змін в теоретико-методичних засадах сутності митної політики країни.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Експортної стратегії України («дорожньої карти» стратегічного розвитку торгівлі) на 2017-2021 роки: Розпорядження КМУ від 27.12.2017 р. №1017-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2017-%D1%80>.
2. Прокіпчук Л. І. Досвід європейського союзу у питаннях адміністрування митних платежів: теоретичні основи та практичні рекомендації. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2019. № 3 (81). С. 71-76.